

które z późniejszych koncepcji teologicznych jednak nie wynikają (np. elementy obrazu Boga u patriarchów). Poza tym nie rozwijano dziejów religii izraelskiej, choć są ciekawe strony o wpływie kananejskim, sanktuariach i stanie kapłańskim. I wykładowca i student dziejów ST będzie tu musiał sięgnąć do innych prac, choć w tym, co dotyczy dziejów politycznych i społecznych, przebiegu wydarzeń, może przyjąć książkę Millera i Hayesa jako podręcznik startowy i odpowiadający współczesnemu stanowi wiedzy. Jeśli są w nim punkty dyskusyjne, to i dlatego, że zagadnienia wczesnej historii Izraela są metodycznie nadzwyczaj trudne i na wiele pytań nie ma tu gotowych odpowiedzi.

Warszawa

MICHAŁ WOJCIECHOWSKI

INSTYTUT TEOLOGICZNY W SŁUŻBIE DIECEZJI CZĘSTOCHOWSKIEJ.
Praca zbiorowa pod red. ks. prof. St. Grzybka. Częstochowa 1991, str. 377

Jubileusz 25-lecia istnienia i działalności Instytutu Teologicznego w Częstochowie podyktował pracę zbiorową wydaną pod redakcją ks. prof. St. Grzybka, jego rektora. Instytut Teologiczny w Częstochowie, powołany do istnienia przez bpa Stefana Barełę — ordynariusza diecezji częstochowskiej, dla kształcenia przede wszystkim świeckich, po dwudziestu pięciu latach może się pochwalić znaczącymi osiągnięciami tak na polu dydaktycznym, jak również naukowym. Podkreślił to Ojciec święty w liście przekazanym Instytutowi. „Jest to niewątpliwie wielkie osiągnięcie Uczelni, która przygotowała zastęp ludzi pragnących ofiarnie służyć społeczeństwu i Kościołowi poprzez dawanie świadectwa Prawdzie”.

Opublikowana pozycja składa się z trzech części: 1. Zarysu dziejów Instytutu Teologicznego. 2. Wkładu profesorów w dzieje Instytutu Teologicznego oraz 3. Wykazu absolwentów Instytutu Teologicznego.

Ks. St. Grzybek kreśląc zarys dziejów Instytutu Teologicznego w Częstochowie podał: genezę uczelni i jej początki jako skromnego Sekretariatu Dokumentacji Soborowej, który w 1972 r. otrzymał nową strukturę i przekształcił się w Studium Dokumentacji Soborowej a następnie w obecną uczelnię. Podał również cele i zadania Instytutu, jego strukturę oraz wykaz wykładowców i studentów.

Drużga część pozycji zawiera publikacje profesorów i wykładowców Instytutu. Można je podzielić na dwie grupy: filozoficzne i teologiczne. Z dziedziny filozofii opublikowano rozprawy: bpa J. Zycińskiego, ks. Jerzego Kowalskiego i ks. Wł. Skoczego. Rozprawy z dziedziny teologii omawiają problemy z zakresu: biblistyki, eklezjologii, teologii dogmatycznej, moralnej i duszpasterskiej, mariologii, katechetyki, liturgiki i historii Kościoła.

Trzecia część podaje wykaz absolwentów Instytutu, którzy uzyskali stopień magistra teologii. Przy nazwisku każdego absolwenta zamieszczono krótką informację biograficzną oraz streszczenie jego rozprawy magisterskiej.

Wydana pozycja posiada wartość historyczną i naukową. Jest dobrym przyczynkiem nie tylko do dziejów samego Instytutu ale również historii diecezji częstochowskiej. Powinna więc znaleźć się w bibliotekach parafialnych diecezji i to nie tylko częstochowskiej.

Nabyć ją można w sekretariacie Instytutu Teologicznego — 42-200 Częstochowa, ul. św. Barbary 45.

Kraków

KS. TADEUSZ MATRAS

KS. ST. HAŁAS SCJ, *Zmartwychwstanie Chrystusa w życiu chrześcijanina*. Kraków 1992, s. 54

W serii *Biblia dla wszystkich*, podjętej przez krakowski Zespół Bibliotów, ukazała się pozycja ks. St. Hałasa SCJ, *Zmartwychwstanie Chrystusa w życiu chrześcijanina. Refleksja biblijna nad Pierwszym listem św. Piotra*. Objętość niewielka, ale pozycja napisana przystępnym językiem, mająca charakter popularno-naukowy, stanowi cenny przyczynek do komentarzy do listów pierwszego papieża, księcia apostołów. Autor nie próbuje w opublikowanym komentarzu przekazać zebranych dowodów na prawdziwość zmartwychwstania Chrystusa, ale podejmuje próbę refleksji biblijnej „na temat roli Zmartwychwstania Chrystusa w naszym życiu na podstawie tego jednego pisma Nowego Testamentu i chce odpowiedzieć na pytanie, jak jego Autor widzi ten wpływ” (Wstęp, s. 4).

Publikacja złożona jest ze wstępu i trzech części omawiających następujące problemy: 1. Nowe narodzenie przez zmartwychwstanie, 2. Zmartwychwstanie jako wywyższenie Sprawiedliwego i aprobatą ofiary Chrystusowej, 3. Cierpienie i chwała jako charakterystyka życia chrześcijańskiego. Całość publikacji zamyka podsumowanie i wykaz wykorzystanej bibliografii. Analiza tekstu biblijnego została podsumowana wnioskiem, że zmartwychwstanie jest „narzędziem rozpoczęcia komunii z Bogiem” (s. 53). Komunia powyższa „ożywia wierzących i uobecnia chwałę Bożą w ich życiu” (s. 53).

Bardzo przystępne przedstawienie problemu sprawia, że opublikowaną pozycję bierze się do ręki z przyjemnością. Dlatego powinna się znaleźć w rękę studentów, duszpasterzy, a także laikatu. Powinna znaleźć również miejsce w bibliotekach seminaryjnych i parafialnych.

Kraków

KS. TADEUSZ MATRAS

A. DE MELLO, SI, *Przebudzenie*, Wyd. „Rebis”, Poznań 1992.

Anthony De Mello SI (1931—1987) jest zaczytywanym autorem duchowych bestsellerów. Ten „jezuicki guru” — jak się go często nazywa — był naprawdę utalentowanym i niekonwencjonalnym rekolekcyjnym. Próbował przeschepić mądrość Dalekiego Wschodu do nauki chrześcijańskiej. Ale nie wszystkie próby wypadły pomyślnie: do takiej próby należy tekst *Przebudzenie* (tytuł oryginalny: *Awareness*). Wielka poczytność autora nie może nam zamknąć oczu na braki jego wywodów i błędność niektórych sądów. Nie chodzi tutaj wszelako o czepianie się słów — tym bardziej, że tekst omawianej książki został opracowany już po śmierci autora przez jego przyjaciół. Chodzi przede wszystkim o odczucie, że wprowadzanie pewnych zasad z mistyki Wschodu nie harmonizuje z Ewangelią. „Niczego się nie wyrzekać, do niczego się nie przyzwyczajając” — to już dla tych, co przeszli „ciemną noc oczyszczenia”, ale dla przeciętnych czytelników trzeba Pawłowego „przyobleczenia w Chrystusa” i „dążenia ku...” Myślę, że dużo tu jest wschodniej bierności i apatii, która nie sprzyja chrześcijańskiej duchowej *dynamis*. A niektóre stwierdzenia są wprost niesprawiedliwe.

„Porzuć taką zadufaną wiarę” — zachęca autor (s. 23). Chodzi tu o możliwość kwestionowania wszystkiego według maksymy Buddy: „Mnichom i uczonym nie wolno akceptować moich poglądów — z szacunku. Muszą ją analizować tak, jak złotnik sprawdza jakość kruszca: trąc, skrobiąc, pocierając i topiąc.” Jest tu nieporozumienie: co innego jest badać prawdę,